

ADVIEZEN

COMITÉ VAN DE REGIO'S

139E ZITTING VAN HET CVDR VIA INTERACTIO (HYBRIDE VERGADERING), 30.6.2020-2.7.2020

Advies van het Europees Comité van de Regio's — De uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten: het regionale en lokale perspectief

(2020/C 324/04)

Rapporteur:	Michael MURPHY (IE/EVP), lid van de graafschapsraad van Tipperary
Referentiedocumenten:	Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten: 1 januari 2018-31 december 2018 COM(2019) 455 final

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S

Algemene opmerkingen

1. is ingenomen met het jaarverslag van de Commissie over de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten, dat niet alleen een cruciale stap is in de richting van meer transparantie, maar tevens een doeltreffend instrument om het publiek feitelijke achtergrondinformatie te geven over de door de EU gesloten handelsovereenkomsten.
2. Het Comité benadrukt de grote mogelijkheden die het EU-handelsbeleid biedt om de doelstellingen van de EU te verwezenlijken, met name wat betreft duurzame groei, de realisering van de duurzaamheidsdoelstellingen, werkgelegenheid, nieuwe banen en investeringen in de EU. Tegelijkertijd echter wijst het erop dat de COVID-19-crisis voor de Europese en mondiale economieën een enorme schok is, waardoor de Europese kleine en middelgrote ondernemingen niet langer op dezelfde manier van de wereldhandel zullen kunnen profiteren. Volgens een recente enquête van DG TRADE wordt voor 2020 een daling van de wereldhandel tussen 10 % en 16 % verwacht; voor de EU-27 zal de voorspelde daling tussen 9 % en 15 % bedragen voor de uitvoer naar landen buiten de EU-27, wat neerkomt op een verlaging tussen 282 en 470 miljard EUR ⁽¹⁾.
3. Ook herinnert het Comité eraan dat 36 miljoen banen in de EU afhankelijk zijn van de uitvoer naar landen buiten de EU, waarvan 13,7 miljoen door vrouwen worden bezet; dat tussen 2000 en 2017 het aantal banen in de EU dat door de uitvoer naar de rest van de wereld wordt ondersteund, met 66 % is gestegen, wat neerkomt op 14,3 miljoen extra banen, en dat het aandeel van de door de verkoop van goederen en diensten aan de rest van de wereld ondersteunde werkgelegenheid in de EU in de totale werkgelegenheid is gestegen van 10,1 % in 2000 tot 15,3 % in 2017 ⁽²⁾. Het Comité maakt zich zorgen om de ramingen van de IAO die aangeven dat in 2020 in Europa alleen al 12 miljoen banen verloren zullen gaan ten gevolge van de COVID-19-pandemie.
4. Het Comité onderstreept het belang van vrije, op regels gebaseerde internationale handel die alle handelspartners ten goede komt. Het verzoekt de Commissie de handelsbelangen van de EU te blijven verdedigen en de toenemende protectionistische tendensen te bestrijden.

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

⁽²⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

5. De effecten van de vrijhandelsovereenkomsten van de EU worden op regionaal niveau gevoeld. Het Comité dringt er daarom op aan dat het door de Commissie systematisch op de hoogte wordt gebracht van de mogelijke gevolgen van de handel op lokaal en regionaal niveau en dat daarmee al in een vroeg stadium van de onderhandelingen rekening wordt gehouden.
6. Niet alleen moeten vrijhandelsovereenkomsten worden afgestemd op kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), de kmo's zelf moeten zich ook aanpassen aan deze overeenkomsten. Lokale en regionale overheden spelen in dit verband een cruciale rol omdat zij de kmo's bekend moeten maken met de concrete gevolgen van de vrijhandelsovereenkomsten.
7. Het Comité benadrukt dat alle bestuursniveaus er samen voor moeten zorgen dat de voordelen van de globalisering eerlijk worden verdeeld en de negatieve gevolgen worden verzacht.
8. Het is in de wereldhandel inmiddels eerder regel dan uitzondering dat tal van maatregelen indruisen tegen de WTO-voorschriften en dat nieuwe niet-tarifaire, discriminerende regelingen opduiken die tot buitensporige wederzijdse regeldruk dreigen te leiden; deze situatie baart het Comité zorgen. Er moet worden bekeken hoe in het kader van de bestaande EU-steunprogramma's en de controle daarop overeenkomstig de EU-mededingingsregels, via vermindering van de regeldruk steun kan worden verleend aan regio's die door handelsoorlogen worden getroffen.
9. Het is positief dat de Commissie op 22 december 2017 een deskundigengroep voor handelsovereenkomsten heeft opgericht om de transparantie en inclusie in het EU-handelsbeleid te bevorderen. Het Comité merkt op dat geen van de 28 deskundigen in de groep⁽³⁾ een lokale of regionale overheid of een vereniging van lokale of regionale overheden vertegenwoordigt. Het verzoekt de Commissie om de deskundigengroep in haar huidige vorm in stand te houden en de positie van het CvdR als waarnemer te handhaven. Mocht de algemene structuur van de deskundigengroep worden gewijzigd, dan zou het CvdR graag als lid worden gevraagd.
10. Het is een goede zaak dat 29 % à 31 % van de EU-handel onder preferentiële handelsovereenkomsten valt.

Aanbevelingen in verband met COVID-19

11. Het Comité is ingenomen met het voornemen van de Commissie om het handelsbeleid onder de loep te nemen en tegen het einde van het jaar met een nieuwe strategie te komen. Wel verzoekt het de Commissie met klem om hierbij terdege aandacht te besteden aan de tenuitvoerlegging van de vrijhandelsovereenkomsten in de regio's en steden van de lidstaten.
12. De COVID-19-pandemie heeft duidelijk gemaakt dat de wereldeconomieën sterk met elkaar verbonden zijn en dat in tijden van crisis geen enkel land in zijn eigen productiebehoeften kan voorzien. Het CvdR verzoekt de Europese Commissie dan ook dringend om te blijven ijveren voor een WTO-hervorming, zodat een eerlijk, open en op regels gebaseerd wereldhandelsstelsel tot stand kan worden gebracht. In dezelfde geest wijst het er ook op dat de EU bij verstoringen van de mondiale concurrentie ten volle gebruik moet maken van haar handelsbeschermingsinstrumenten en nieuwe instrumenten moet ontwikkelen om marktversturende praktijken van derde landen aan te pakken.
13. De Europese Commissie moet zich blijven inspannen om de concurrentievervalsing op de gemeenschappelijke markt door buitenlandse subsidies aan te pakken. Het Comité kijkt in dit verband uit naar de publicatie van het Witboek van de Commissie over een instrument betreffende buitenlandse subsidies. Vooruitgang op dit gebied is met name van belang om te zorgen voor een gelijk speelveld voor EU-bedrijven, onder meer waar het gaat om overheidsopdrachten.
14. Uiteindelijk zijn het de regio's en hun overheden die tijdens deze crisis in de frontlinie staan en de gevolgen op economisch en gezondheidsgebied moeten opvangen. De EU zou daarom strategische voorraden van essentiële uitrusting moeten aanleggen, zodat de regio's klaar zijn voor toekomstige pandemieën. Het Comité is in dit verband ingenomen met het streven van de Commissie naar "open strategische autonomie" om de mondiale toeleveringsketens te diversifiëren en de productie van kritieke uitrusting weer gedeeltelijk terug te halen.
15. Het nieuwe MFK-voorstel van 27 mei, met inbegrip van het nieuwe REACT-EU-initiatief en de tijdelijke extra ondersteuning in het kader van Next Generation EU, is dan ook een goede zaak. In dit verband is het CvdR ingenomen met de extra middelen voor het cohesiebeleid, die kunnen worden ingezet om de economische gevolgen van de crisis te verzachten, onder meer door te investeren in de getroffen kleine en middelgrote ondernemingen en deze liquiditeit te verschaffen, met name in de sectoren die het het zwaarst te verduren hebben. Op die manier kunnen zoveel mogelijk bedrijven en banen worden gered.

⁽³⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

16. Het is in de context van de COVID-19-crisis een goede zaak dat nu eenvoudiger gebruik kan worden gemaakt van een aantal EU-financieringsprogramma's, waaronder InvestEU. Het Comité zou echter graag zien dat de Europese Commissie deze regeling voor verbeterde toegang tot financiering in het kader van een reeks programma's ook na de pandemie in stand houdt, zodat de Europese kleine en middelgrote ondernemingen digitaliserings- en decarbonisatietechnieken op rendabele wijze kunnen aanwenden om duurzame economische groei en werkgelegenheid te creëren.

Volledige benutting van het potentieel van handelsovereenkomsten — regionale en zakelijke perspectieven

17. Het Comité is het ten volle eens met de Commissie dat Europese ondernemingen alleen van EU-handelsovereenkomsten kunnen profiteren als zij naar behoren worden voorgelicht over de inhoud van die overeenkomsten en begrijpen hoe een en ander in de praktijk werkt. Het beklemtoont dat de regionale vertegenwoordigers moeten worden betrokken bij het streven om de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten te verbeteren. Daartoe onderstreept het Comité het belang van de ontwikkeling van actieplannen voor de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten die zijn afgestemd op de afzonderlijke lidstaten, hun regio's en de regionale zakelijke belangen.

18. Het Comité maakt zich zorgen over het feit dat de complexiteit van de oorsprongsregels en van de formulieren die EU-bedrijven moeten invullen om aanspraak te kunnen maken op een preferentiële behandeling door de handelspartners van de EU, alsmede de inspanningen die nodig zijn om de preferentiële oorsprong aan te tonen, onevenredig zwaar lijken te wegen voor Europese kmo's, die immers niet over dezelfde middelen beschikken als grote bedrijven.

19. Het Comité herhaalt zijn standpunt dat de toekomstige handelsovereenkomsten van de EU overheden op welk niveau dan ook er nooit van mogen weerhouden om openbare diensten aan te bieden, te ondersteunen of te reguleren en evenmin om het aanbod van diensten aan de burgers uit te breiden.

20. Het merendeel van de exportactiviteiten van kmo's vindt voornamelijk plaats binnen de eengemaakte markt ⁽⁴⁾; amper de helft van deze ondernemingen verkoopt zijn goederen buiten de EU-28 ⁽⁵⁾. Voorts is de exportactiviteit van kmo's zeer geconcentreerd; zes lidstaten ⁽⁶⁾ zijn goed voor meer dan twee derde van de totale export van EU-kmo's.

21. Volgens een recente enquête van het CvdR en Eurochambres kunnen vrijhandelsovereenkomsten pas efficiënt worden uitgevoerd als aan de volgende voorwaarden is voldaan ⁽⁷⁾:

- a) de kenniskloof inzake EU-vrijhandelsovereenkomsten moet worden aangepakt door praktische informatie te verstrekken over de manier waarop kmo's in de praktijk hun voordeel kunnen doen met een bepaalde vrijhandelsovereenkomst en door meer informatieve activiteiten op te zetten voor het bedrijfsleven op regionaal en lokaal niveau (opleidingen, seminars, workshops, roadshows, enz.);
- b) de gratis instrumenten ter ondersteuning van bedrijven en kmo's moeten gebruiksvriendelijker worden en het publiek moet op de hoogte worden gebracht van het bestaan ervan;
- c) er moet iets worden gedaan aan de complexiteit en het gebrek aan samenhang van de oorsprongsregels en de douaneprocedures;
- d) er moet werk worden gemaakt een snelle invoering van een gratis onlinerekenmachine voor oorsprongsregels, die kan fungeren als extra eerstelijns hulpmiddel voor Europese kmo's die in het kader van de EU-handelsovereenkomsten hun weg moeten zien te vinden in deze complexe regels.

22. Met name op het niveau van de lidstaten en hun regio's moet meer inzicht worden verschaft over de manier waarop de internationale handel functioneert. Dankzij hun kennis van kmo's, waarmee zij nauwe voeling hebben, is hier voor de lokale en regionale overheden een sleutelrol weggelegd. Het Comité wil dan ook samenwerken met de Europese Commissie om nuttige informatie te verspreiden en passende interactieve instrumenten te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld een rekenmachine voor oorsprongsregels voor kmo's.

⁽⁴⁾ EPRS, *CETA implementation: SMEs and regions in focus*, studie uitgevoerd op verzoek van het CvdR, 18 november 2019, te lezen op [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_IDA\(2019\)644179](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_IDA(2019)644179)

⁽⁵⁾ Flash Eurobarometer 421, Internationalisation of Small and Medium-sized Enterprises, oktober 2015.

⁽⁶⁾ België, Duitsland, Spanje, Italië, Nederland en het VK.

⁽⁷⁾ Enquête van het CvdR en Eurochambres over "Implementation of Free Trade Agreements — challenges and opportunities for businesses and regions", https://cor.europa.eu/en/events/Documents/ECON/Survey_Note_CoR-Eurochambres_Survey_15_November_2019.pdf

23. Het Comité verheugt zich over de vorderingen van de Commissie met haar onlineportaal, waarin twee databanken, namelijk de databank markttoegang en de handelshelpdesk, zullen worden opgenomen.

24. Ook is het ingenomen met de instrumenten van de Europese Commissie om de inspanningen van Europese kmo's op het vlak van internationalisering te ondersteunen, zodat zij hun wereldwijde concurrentiepositie kunnen versterken. Wel wijst het erop dat in dit verband een bottom-upbenadering noodzakelijk is.

25. Punt van zorg zijn een aantal problemen met handelspartners waarnaar de Commissie in haar verslag verwijst, met name het feit dat EU-producten nog steeds niet onbelemmerd toegang krijgen tot een aantal markten in de partnerlanden. Hoge prioriteit moet uitgaan naar de niet-bureaucratische wederzijdse erkenning van technische normen.

Ervoor zorgen dat de wereldwijde economische betrokkenheid niet leidt tot ongelijkheid tussen de regio's van de EU

26. Hoewel de algehele economische groei dankzij vrijhandelsovereenkomsten een impuls heeft gekregen, dreigt een aantal economische sectoren hiervan negatieve gevolgen te ondervinden, wat ook geldt voor de regio's waar de bedrijven in kwestie te vinden zijn.

27. Het Comité schaart zich achter het standpunt van de Commissie dat handelsovereenkomsten tal van mogelijkheden bieden voor de uitvoer van landbouwproducten uit de EU, maar maakt zich zorgen over het ontwerp van tussentijds verslag over de duurzaamheidseffectbeoordeling van de handelsovereenkomst met Mercosur, waaruit blijkt dat de landbouw en de plattelandsgebieden in de EU van deze overeenkomst schade zullen ondervinden. Daarom ook wordt de overeenkomst door sommige lidstaten in haar huidige vorm afgewezen. Daarnaast dringt het Comité erop aan dat de overeenkomst met Mercosur wordt beoordeeld in het licht van de doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. In dit verband zou de EU de overeenkomst met Mercosur pas mogen ratificeren als maatregelen worden genomen om de nooit eerder geziene ontbossing in het Braziliaanse Amazonegebied een halt toe te roepen.

28. Uit de enquête van CvdR en Eurochambres over de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten blijkt dat de regio's zich ook behoorlijke zorgen maken over het feit dat de inwerkingtreding van deze overeenkomsten gepaard gaat met een toename van de concurrentiedruk door buitenlandse bedrijven⁽⁸⁾.

29. In een EPRS-studie⁽⁹⁾ op basis van een analyse van de handelsstromen in sommige lidstaten wordt beklemtoond dat er een sterke positieve correlatie is tussen de exportprestaties van de regio's en het bbp, en dat de handel in alle onderzochte lidstaten sterk geconcentreerd is in een handvol regio's.

30. In haar discussienota's over het in goede banen leiden van de mondialisering en de toekomst van de EU-financiën erkent de Commissie dat de effecten van de mondialisering ongelijk verdeeld zijn over de verschillende regio's en dat de voordelen van de mondialisering weliswaar wijdverspreid zijn, maar dat het vaak het lokale niveau is dat opdraait voor de kosten.

31. Om er zeker van te zijn dat geen enkele persoon of regio aan zijn lot wordt overgelaten, moet deze ongelijkheid op EU-niveau worden aangepakt.

32. Het Comité is ervan overtuigd dat territoriale effectbeoordelingen zeer nuttig kunnen zijn om de mogelijk asymmetrische impact van handelsovereenkomsten op Europese regio's in een vroeg stadium in kaart te brengen en te kwantificeren, zodat de betrokken gebieden de beleidsmaatregelen kunnen nemen die nodig zijn deze gevolgen op te vangen. Een robuust, transparant en op feiten gebaseerd handelsbeleid mag hieraan in geen geval voorbijgaan.

33. Bij de verbetering van het concurrentievermogen van de EU-regio's kan het cohesiebeleid een belangrijke rol spelen: zo kan in cruciale sectoren zoals netwerkinfrastructuur, onderzoek en innovatie, kmo's, IT-diensten, milieu- en klimaatmaatregelen, hoogwaardige werkgelegenheid en sociale integratie gebruik worden gemaakt van gerichte investeringen op maat van de behoeften van een bepaalde regio.

⁽⁸⁾ Europees Comité van de Regio's — EUROCHAMBRES: enquête over de uitvoering van vrijhandelsovereenkomsten, augustus-oktober 2019.

⁽⁹⁾ EPRS, *Interactions between trade, investment and trends in EU industry: EU regions and international trade*, studie uitgevoerd op verzoek van het CvdR, 27 oktober 2017, beschikbaar op [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_STU\(2017\)608695](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/nl/document.html?reference=EPRS_STU(2017)608695)

34. Gezien de sterke aanwijzingen van regionale patronen in de internationale handel herinnert het Comité eraan dat als de EU de handel verder wil liberaliseren, elk belangrijk initiatief op dit gebied moet worden voorafgegaan door effectbeoordelingen over de mogelijke gevolgen op nationaal en in het bijzonder op subnationaal niveau.

35. Het is een goede zaak dat de Commissie in haar herstelplan voor Europa van mei 2020 voorstelt om de instrumenten voor noodsituaties, waaronder het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG), te versterken en flexibeler te maken, zodat de middelen waar nodig snel en op grote schaal kunnen worden ingezet. Het Comité dringt erop aan dat de Commissie zo snel mogelijk met haar voorstel komt en herhaalt⁽¹⁰⁾ in dit verband dat de drempels om voor steun in aanmerking te komen in het vorige EFG-voorstel voor de financieringsperiode 2021-2027 relatief hoog lagen (minstens 250 ontslagen)⁽¹¹⁾ en dat de budgettaire middelen beperkt waren, te weten 225 miljoen EUR per jaar.

Handelsbeleid als sleutel tot meer duurzaamheid

36. Het CvdR is er ten volle van overtuigd dat het handelsbeleid een belangrijke rol speelt om ervoor te zorgen dat de mondialisering positieve economische, sociale, territoriale en milieueffecten heeft voor burgers en bedrijven in Europa en daarbuiten.

37. Uit een speciale Eurobarometer-enquête uit 2019⁽¹²⁾ is naar voren gekomen dat meer respondenten zich zorgen maken over de negatieve milieueffecten van de internationale handel; daarnaast denken meer ondervraagden dat zij vanwege deze milieueffecten niet profiteren van de internationale handel.

38. De Green Deal, waarin het handelsbeleid en het economisch, regelgevings- en mededingingsbeleid moeten worden samengebracht, omvat een breed pakket maatregelen om het milieu te verbeteren en legt tevens hoge milieuoambities vast voor de industrie als geheel.

39. Een mechanisme om “koolstoflekkage” aan te pakken zou kunnen worden gebruikt om de concurrentievoorwaarden gelijk te trekken. Wel moeten milieu, handel en rechtvaardigheid daarbij evenveel gewicht in de schaal leggen om te voorkomen dat de export uit EU-landen het zou moeten ontgelden, wat nefast zou zijn voor EU-bedrijven.

40. Het Comité staat volledig achter het 15 punten tellend actieplan van de Commissie dat cruciaal is om de hoofdstukken handel en duurzame ontwikkeling (TSD), die deel uitmaken van alle moderne handelsovereenkomsten van de EU, doeltreffender te maken. Dit streven kan echter alleen maar worden gerealiseerd met passende clausules om duurzaamheidseisen uitvoerbaar, controleerbaar en sanctioneerbaar te maken.

41. Met betrekking tot de vraag of niet-naleving van een bepaling van een TSD-hoofdstuk bepaalde handelsgerelateerde gevolgen moet hebben, is het Comité het ermee eens dat voor het geval dat landen zich schuldig maken aan oneerlijke concurrentie, bijvoorbeeld door de basisnormen van de IAO of de duurzaamheidsnormen te omzeilen, ook moet worden voorzien in sanctiemechanismen.

42. Het Comité benadrukt dat de TSD-hoofdstukken in EU-handelsovereenkomsten beter moeten worden uitgevoerd met zachte maatregelen en door beter gebruik te maken van de eigen diplomatieke middelen van de EU en de lidstaten.

43. Verder moeten EU-handelsovereenkomsten strikte regels bevatten inzake onjuiste of gemanipuleerde verrekennprijzen en belastingontwijking door beursgenoteerde ondernemingen.

44. Het Comité deelt de mening dat de TSD-hoofdstukken in handelsovereenkomsten tot verbeteringen kunnen leiden op gebieden zoals fatsoenlijk werk, milieubescherming en de strijd tegen de klimaatverandering, en daarmee in derde landen effectieve en duurzame beleidsveranderingen⁽¹³⁾ tot stand kunnen brengen. Daarbij mag evenwel niet worden vergeten dat dergelijke ontwikkelingen per definitie het resultaat zijn van democratische processen binnen de grondwettelijke orde van een bepaald land.

⁽¹⁰⁾ Advies van het Europees Comité van de Regio's over versterking van de territoriale weerbaarheid: regio's en steden de instrumenten verschaffen om de globalisering het hoofd te bieden (PB C 54 van 13.2.2018, blz. 32).

⁽¹¹⁾ In aanmerking nemend dat er met name in het vergelijkbare Amerikaanse programma (Trade Adjustment Assistance, TAA) geen sprake is van een vereist minimumaantal ontslagen.

⁽¹²⁾ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2246>
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_19_6294

⁽¹³⁾ EP, “Free trade or geo-economics? Trends in world trade”, beleidsondersteunende afdeling Externe Betrekkingen, directoraat-generaal Extern Beleid van de Unie, september 2019.

45. Het is een goede zaak dat de Commissie heeft besloten een hoofd handhaving voor de handel aan te stellen dat nauwlettend toeziet op de toepassing van de in de EU-handelsovereenkomsten vastgelegde bepalingen inzake klimaat-, milieu- en arbeidsbescherming. Ook hoopt het Comité dat het hoofd handhaving ervoor zal zorgen dat de communicatie met het maatschappelijk middenveld en de lokale en regionale overheden vlot verloopt. Het Comité verzoekt de Europese Commissie te waarborgen dat deze dienst voldoende middelen krijgt toegewezen om de doelstellingen te halen.

46. Het Comité wil in dit verband echter wijzen op zijn studie over de democratische dimensie van de onderhandelingen van de EU over handelsovereenkomsten en de rol en verantwoordelijkheden van de burgers en van de lokale en regionale overheden. Hierin wordt benadrukt dat louter de beschikbaarheid van informatie ontoereikend is om te zorgen voor een transparant en op participatie stoelend proces, en dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan mechanismen op nationaal en lokaal niveau om de toegang tot deze informatie te garanderen. De lokale en regionale overheden onderstrepen met name dat formele mechanismen voor dialoog met de nationale overheden over het handelsbeleid vaak ontbreken, een gemis dat nog sterker wordt gevoeld op het niveau van de EU.

47. Het Comité vindt ook dat het EU-handelsbeleid de inspanningen inzake ontwikkelingshulp van de EU in derde landen niet mag ondermijnen en roept op tot een evenwichtige aanpak van vrije handel wanneer het gaat om zwakkere economieën. Het herinnert aan het belang van zowel vrije als eerlijke handel, waarbij de nadruk wordt gelegd op de mogelijkheden om de armoede door middel van inter- en intraregionale economische integratie terug te dringen. Het Comité roept op tot een grotere coherentie van het internationale handelsbeleid en het ontwikkelingsbeleid en neemt kennis van het feit dat de EU aan het overstappen is van internationale ontwikkelingshulp naar een benadering die meer op een gelijkwaardig partnerschap is gebaseerd.

Het verzachten van de negatieve impact van specifieke ontwikkelingen op bepaalde sectoren en regio's

48. Alle belangrijke institutionele actoren moeten bijzondere aandacht schenken aan de bestaande handelsbetrekkingen tussen de EU-27 en het VK, die grotendeels bepalend zullen zijn voor de impact van de terugtrekking van het VK op hun respectieve economieën. Voor sectoren en regio's die bijzonder hard dreigen te worden getroffen, moeten passende maatregelen worden genomen.

49. Het Comité is ingenomen met de aanbevelingen van de Europese Commissie aan de Raad van 3 februari 2020 om te beginnen met de onderhandelingen over een nieuw partnerschap met het VK. Het Comité vindt dat de Europese Commissie ervoor moet zorgen dat de uiteindelijke overeenkomst de belangen van de EU verdedigt.

50. Het Comité verwijst naar het standpunt van de Spaanse delegatie in het Comité van de Regio's⁽¹⁴⁾ en betreurt dat de Verenigde Staten, in reactie op de steun van de EU en een aantal lidstaten aan Airbus, besloten hebben om aanvullende tarieven voor Europese producten in te voeren ter waarde van 7,496 miljard USD, wat vooral gevolgen zal hebben voor de landbouw- en agrovoedingsproducten die in de EU-lidstaten worden geproduceerd.

51. De Amerikaanse staalheffingen hebben geleid tot ingrijpende veranderingen in de handel in staalproducten uit derde landen, die nu veel meer op de Europese markt terechtkomen. De doeltreffendheid van de vrijwaringsmaatregelen van de EU voor de staalsector moet opnieuw worden beoordeeld in het licht van de ongunstige economische situatie waarin de staalindustrie verkeert, om Europese staalbedrijven voor verdere schade te behoeden. Daarbij moet met name worden bekeken of eerdere verhogingen van tariefcontingenten kunnen worden teruggedraaid.

Zorgen voor een gelijk speelveld voor EU-bedrijven in de context van een op regels gebaseerd handelsstelsel

52. Het Comité herinnert eraan dat de sancties die de EU om verschillende geopolitieke, niet-handelsgerelateerde redenen aan derde landen heeft opgelegd, worden beantwoord met tegensancties die sommige regio's die sinds lang handelsbetrekkingen onderhouden met deze derde landen, onevenredig hard treffen. Het is van mening dat er moet worden gezorgd voor een goed evenwicht tussen het nemen van compenserende maatregelen en het behoud van mededinging en dat de huidige steunprogramma's van de EU opnieuw moeten worden geëvalueerd om regio's die door handelsoorlogen worden getroffen, te ondersteunen.

53. Recent is opgeroepen tot een assertiever EU-handelsbeleid, dat Europese technologieën, bedrijven en markten verdedigt tegen oneerlijke handelspraktijken van derden. De EU heeft een proactiever handelsbeleid nodig om haar ondernemingen te beschermen; zo zijn passende compenserende maatregelen nodig die zijn afgestemd op de recente ontwikkelingen in de waardeketen, alsook een bindend juridisch kader voor handelsconflicten. Het Comité kan zich vinden

⁽¹⁴⁾ Standpunt van de Spaanse delegatie bij het Comité van de Regio's ten aanzien van de impact van handelsgeschillen en de vaststelling van nieuwe tarieven voor agrovoedingsproducten op de regionale en lokale EU-economieën — <https://cor.europa.eu/nl/news/Pages/US-tariffs-on-EU-agri-food-products.aspx>

in de EU-steun voor multilateralisme en de voorgelegde suggesties voor een WTO-hervorming, en schaaft zich achter het proactieve standpunt van de Commissie ten aanzien van de impasse met betrekking tot de WTO-beroepsinstantie, i.e. de tijdelijke regeling inzake beroep met Canada en Noorwegen.

54. Het spreekt voor zich dat geen enkel land globalisering kan afwijzen zonder dat dit enorme kosten met zich meebrengt, maar het risico dat het multilaterale handelssysteem ineens stort is reëel. Daarom moet de EU nadenken over een plan B.

55. Het Comité staat ten volle achter het voorstel van de Commissie om de handhavingsverordening te wijzigen, zodat tegenmaatregelen kunnen worden genomen in situaties waarin een partner verhindert dat het geschil het punt bereikt waarop een dergelijke toestemming zou kunnen worden verleend.

56. Het Comité is het ermee eens dat de EU naar een hogere versnelling moet schakelen om wederkerigheid te waarborgen en derde landen die hun markten voor overheidsopdrachten afschermen, aan te pakken.

57. Het betreft dan ook het gebrek aan vooruitgang in de interinstitutionele onderhandelingen over het herziene voorstel voor een instrument voor internationale overheidsopdrachten ⁽¹⁵⁾, dat de Commissie in 2016 heeft ingediend.

Brussel, 2 juli 2020.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽¹⁵⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157728.pdf